

**DOM UPOKOJENCEV NOVA GORICA
GREGORČIČEVA 16
5000 NOVA GORICA**

**CENTER ZA POMOČ NA DOMU
OBČINA BRDA**

Februar 2019

Pravno-formalna izhodišča za naše delovanje so :

- Zakon o socialnem varstvu
- Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev
- Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev
- Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialnovarstvenih storitev

Pravice iz socialnega varstva po Zakonu o socialnem varstvu obsegajo **storitve in ukrepe**, namenjene preprečevanju in odpravljanju socialnih stisk in težav posameznikov, družin in skupin prebivalstva.

Socialno varstvena storitev **pomoč družini** obsega:

1. **pomoč za dom**
2. **pomoč na domu: - socialna oskrba**
- mobilna pomoč
3. **socialni servis**

Socialna oskrba

Socialna oskrba je oblika pomoči upravičencem v primeru starosti, invalidnosti ter v drugih primerih, ko pomoč na domu lahko nadomesti institucionalno varstvo. Organizacija pomoči na domu spada v **pristojnost občine**, saj mora občina s pogodbo z javnim zavodom ali s podelitvijo koncesije zagotoviti mrežo javne službe na tem področju.

Socialna oskrba na domu, ki je ena izmed oblik pomoči družini na domu, je namenjena osebam, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem okolju, vendar se zaradi starosti, hude invalidnosti, kronične bolezni ali težje telesne ali duševne motnje ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanje nimajo možnosti.

Gre za različne organizirane oblike praktične pomoči na domu, s katerimi upravičencem vsaj za določen čas nadomestimo institucionalno varstvo v zavodu, v drugi organizirani obliki ali v drugi družini. Socialna oskrba na domu je natančneje opredeljena v Pravilniku o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev in obsega tri sklope opravil:

- **pomoč pri temeljnih dnevni opravilih (PTDO)**: pomoč pri oblačenju ali slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov,;
- **gospodinjsko pomoč (GP)**: prinašanje enega pripravljenega obroka ali nabavo živil in pripravo enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov in odnašanje smeti; postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora;
- **pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (POSS)**: vzpostavljanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo.

Upravičenec je do pomoči na domu upravičen le, če potrebuje najmanj **dve opravili** iz dveh različnih sklopov prej navedenih opravil. Upravičenci do socialne oskrbe na domu so po Pravilniku osebe, ki jim preostale psihofizične sposobnosti omogočajo, da z

občasno organizirano pomočjo drugih oseb ohranjajo zadovoljivo duševno in telesno počutje in lahko funkcionirajo v znanem bivalnem okolju. Pod temi pogoji so upravičenci do pomoči na domu naslednje skupine oseb:

- **osebe, stare nad 65 let**, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje;
- **osebe s statusom invalida po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb**, ki po oceni pristojne komisije ne zmorejo samostojnega življenja – če stopnja in vrsta njihove invalidnosti omogočata občasno oskrbo na domu;
- **druge invalidne osebe, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege** za opravljanje večine življenjskih funkcij;
- **kronično bolni in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja**, ki nimajo priznanega statusa invalida in so po oceni pristojnega centra za socialno delo brez občasne pomoči druge osebe nesposobni za samostojno življenje;
- **hudo bolni otroci ali otroci s težko motnjo v telesnem ali težko in najtežjo motnjo v duševnem razvoju**, ki niso vključeni v organizirane oblike varstva.

Socialna oskrba na domu je strokovno voden proces in organizirana oblika praktične pomoči, pri kateri sodelujejo strokovni delavec, strokovni sodelavec, neposredni izvajalec oskrbe (oskrbovalka), upravičenec ter ključni ali odgovorni družinski člani. Storitve se začne izvajati na zahtevo upravičenca ali njegovega zakonitega zastopnika in vsebuje dva dela. Prvi del predstavlja ugotavljanje upravičenosti do storitve, pripravo in sklenitev dogovora o obsegu, trajanju in načinu opravljanja storitve, organiziranje ključnih članov okolja ter izvedbo uvodnih srečanj med izvajalcem in upravičencem ali družino. Drugi del storitve zajema vodenje storitve, koordinacijo izvajalcev in njihovo usmerjanje, sodelovanje z upravičenci pri izvajanju dogovora in pri zapletenih življenjskih situacijah upravičencev ter neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca po dogovorjenih vsebinah in v dogovorjenem obsegu. Spremembe ali dopolnitve že sklenjenega dogovora o obsegu, trajanju in načinu opravljanja storitve lahko predlagata izvajalec storitve, upravičenec ali njegov zakoniti zastopnik.

Neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca se lahko izvaja vse dni v tednu, vendar **največ 20 ur tedensko**. V primeru, ko zaradi potreb upravičenca storitev izvajata dva izvajalca neposredne socialne oskrbe, se lahko število ur mesečno poveča za največ eno tretjino. Socialno oskrbo na domu izvajajo strokovni delavci, strokovni sodelavci ter laični delavci.

Cena storitve socialne oskrbe

Cena storitve pomoči na domu se oblikuje na osnovi določil Pravilnika o metodologiji oblikovanja cen socialno varstvenih storitev ter jo sprejme in potrdi občina v kateri se storitev izvaja. Poleg normativno določenih izhodišč tako glede osebnih dohodkov kot tudi materialnih stroškov, mora občina zagotavljati pokrivanje najmanj 50% ekonomske cene.

Cena se določi tako, da se vsi stroški, zmanjšani za višino subvencij, preračunajo na efektivno uro. Pravilnik o metodologiji oblikovanja cen se določa, da se cena ure storitve, opravljene v nedeljo ali v nočnem času, lahko poveča za največ 40%, cena storitve opravljene na dan državnega praznika ali dela prostega dne pa za največ 50%, vendar le za strošek dela.

Nekateri uporabniki so po Uredbi o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev deležni dodatnih oprostitev pri plačilu storitve. Le-ti plačajo le določen del cene storitve ali pa so plačila storitve v celoti oproščeni. Vlogo za oprostitev vloži upravičenec na krajevno pristojni Center za socialno delo.

Organiziranost dela na Centru za pomoč na domu

CPD zagotavlja storitve socialne oskrbe v naslednjih občinah:

1. Mestna občina Nova Gorica
2. **Občina Brda**
3. Občina Šempeter-Vrtojba
4. Občina Kanal ob Soči
5. Občina Miren – Kostanjevica
6. Občina Renče - Vogrsko.

Poslovne prostore imamo v Solkanu, Trg Jožeta Srebrniča 6.

Socialno oskrbo na domu nudimo v času :

- v MO Nova Gorica 7 dni v tednu med 7.00 in 22.00 uro;
- **v Občini Brda 7 dni v tednu med 7.00 in 16.00 uro;**
- v Občini Šempeter-Vrtojba 7 dni v tednu med 7.00 in 16.00 uro;
- v Občini Kanal ob Soči ob delavnikih med 7.00 in 16.00 uro;
- v Občini Miren-Kostanjevica 7 dni v tednu med 7.00 in 16.00 uro;
- v Občini Renče- Vogrsko ob delavnikih med 7.00 in 16.00 uro.

Izvajanje socialne oskrbe

Cena ure storitve pomoči na domu za uporabnika po občinah:

OBČINA	Cena eur/uro na dan delavnika
Nova Gorica	3,90 eur
Brda	5,11 eur
Šempeter-Vrtojba	3,50 eur
Kanal ob Soči	4,00 eur
Miren-Kostanjevica	4,00 eur
Renče- Vogrsko	3,85 eur

Cene storitev pomoči na domu so se za uporabnike v letu 2018 spremenile v dveh občinah: Šempeter-Vrtojba in Kanal ob Soči, v ostalih so ostale nespremenjene.

Število zaposlenih oskrbovalcev po občinah 31.12.2018

OBČINA	oskrbovalci
Nova Gorica	27,5
Brda	4
Šempeter-Vrtojba	5,5
Kanal ob Soči	4
Miren-Kostanjevica	4
Renče-Vogrsko	4
SKUPAJ	49

V Občini Brda se v letu 2018 število zaposlenih oskrbovalcev ni spreminjalo.

Število uporabnikov se povečuje. Iz leta v leto prejemo večje število prošelj za izvajanje storitev. V preteklem letu smo jih prejeli 330.

Število uporabnikov in število opravljenih ur pri uporabnikih v Občini Brda:

leto 2018	št. uporabnikov	ure pri uporabnikih
januar	48	455
februar	49	406
marec	50	471
april	50	388
maj	51	402
junij	52	397
julij	53	386
avgust	52	433
september	53	416
oktober	49	465
november	48	442
december	48	400

Število uporabnikov se je nekoliko povečalo tudi v Občini Brda. Občani so v lanskem letu vložili 29 prošelj za pomoč. S 26 novimi uporabniki smo sklenili dogovore o izvajanju storitev. Pri 30 uporabnikih smo zaključili s postopkom. Pri 5 prosilcih smo zaključili še preden smo sklenili dogovor o izvajanju. Razlogi za prekinitve pomoči so bili različni. Med najpogostejšimi so bili: sporazumna razveza dogovora ali neizvajanje pomoči 30 dni (11 uporabnikov), smrt (11 uporabnikov) in odhod v dom (6 uporabnikov).

Največkrat potrebujejo pomoč pri temeljnih dnevni opravih (pomoč pri osebni negi, pomoč pri oblačenju, oskrba nepokretnih...) ter pri zagotavljanju enega toplega obroka. V preteklem letu smo dostavili 9.250 kosil.

Običajno se storitve socialne oskrbe prepletajo in zato je zelo težko razmejiti kje se storitev iz enega sklopa konča in druga začne.

Ženske predstavljajo dve tretjini uporabnikov, dobri dve tretjini vseh uporabnikov je starejših od 80 let.

Starostna struktura uporabnikov v mesecu decembru 2018:

	do 64 let	65-79 let	nad 80 let	skupaj
moški	1	6	10	17
ženske	1	7	23	31
skupaj	2	13	33	48

V Občini Brda čakalne vrste nimamo. Prosilci praviloma počakajo toliko, da izpeljemo vse postopke pred pričetkom izvajanja (obisk na domu, ureditev pogojev za izvajanje storitev...). Nekaj več morajo počakati prosilci, ki želijo pomoč ob točno določenem terminu oz. v točno določenem obsegu in ne želijo vsaj za začetek sprejeti pomoči v okviru naših možnosti. Med letom se občasno podaljša čas čakanja, saj naše možnosti niso vedno povsem usklajene s povpraševanjem in potrebami uporabnikov.

Trudimo se, da je naš odziv na povpraševanje čim hitrejši, po sklenitvi dogovora pa skušamo zagotavljat redno in stalno pomoč, zato je potrebna možnost nadomeščanja predvidenih in nepredvidenih odsotnosti.

Nadomeščanja so dobro urejena, če se oskrbovalke vseh občin enakovredno nadomeščajo. Storitve socialne oskrbe v večini primerov predstavljajo nujno opravilo za normalen potek dneva uporabnika, zato je zagotavljanje rednosti in točnosti z naše strani, zanje zelo pomembno. To lahko dosežemo samo z medsebojnim nadomeščanjem.

Število ur nadomeščanj v Občini Brda :

leto 2018	nadomeščanja drugih občin v urah	nadomeščanja v drugih občinah v urah
januar	4,0	16,0
februar	16,0	10,5
marec	41,0	72,0
april	0,0	36,0
maj	22,5	47,5
junij	7,5	61,5
julij	66,0	75,5
avgust	40,0	92,5
september	8,0	44,0
oktober	15,5	39,5
november	57,5	41,5
december	11,5	11,0
SKUPAJ	289,5	547,5

Socialna oskrba je delo na terenu. Za svoje delo oskrbovalke potrebujejo osebna vozila, da se lahko hitro premaknejo od uporabnika do uporabnika. Uporabljajo dve službeni vozili, ki sta last občine, zato morajo za nemoteno opravljanje dela nujno uporabljati tudi svoja osebna vozila. Socialna oskrbovalka ima izhodišče za izračun plače v 19. plačnem razredu. Zagotavljanje brezhibnega avtomobila za službene namene in kritje vseh tveganj (poškodbe, okvare, prometne nesreče...) jim mnogokrat predstavlja resno stisko.

Potrebno je razmišljati o večjem številu službenih vozil in o dogovoru, ki bi sistemsko urejal zagotavljanje in nadomeščanje vozil za storitev socialne oskrbe.

S povečevanjem števila uporabnikov in zaposlenih se povečuje tudi delež strokovnega dela za vodenje in koordiniranje storitve.

ZAKLJUČEK

Socialna oskrba predstavlja pomembno storitev preprečevanja in odpravljanja socialnih stisk posameznikov in njihovih družin. Prerašča v obsežno in nujno potrebno storitev. Delež starih narašča in skrb zanje je pomembna naloga naše družbe.

Predlagamo, da občina sprejme strategijo zagotavljanja kakovostne socialne oskrbe za svoje občane. Zdravje družbe se odraža v skrbi za najranljivejše skupine prebivalstva.

Pripravila:
Bernarda Pirih, vodja Centra za pomoč na domu

